

Hans Christian Andersen

Dzień Sądu Ostatecznego

Najświętszym dniem ze wszystkich dni w życiu jest dzień naszej śmierci, jest to dzień sądny, wielki dzień przemiany. Czy myślałeś już kiedyś poważnie o tej potężnej, mądrej, ostatniej godzinie na ziemi?

Był sobie raz człowiek bardzo wierzący, jak mówiono, bojownik o słowo, które mu było prawem, gorliwy sługa surowego Boga. Nad łóżkiem jego stała Śmierć o surowym i nie biańskim obliczu.

— Nadeszła godzina, musisz iść ze mną! — powiedziała Śmierć i dotknęła lodowatymi palcami jego nóg, tak, że zdrętwiały. Śmierć dotknęła jego czoła, potem serca, które pękło. I dusza poszła za Aniołem Śmierci.

Ale w ciągu tych niewielu sekund, które minęły pomiędzy dotknięciem jego nóg, czoła i serca, spłynęło na umierającego, jak fala morza, wszystko to, co mu życie przyniosło i co w nim wzbudziło. Jednym spojrzeniem ogarnia się wówczas zawrotne głębie, jedną błyskawicą myśli przebiega się niezmierną drogę. Jednym spojrzeniem zbiera się sumę niezliczonych gwiazd na niebie, poznaje się kulę ziemską i planety w nieogarnionym wszechświecie.

W takiej chwili drży lękliwy grzesznik, nie ma podpory dla siebie i jest mu tak, jakby zapadał się w nieskończoną pustkę. Pobożny wznosi swą głowę ku Bogu i oddaje mu się jak dziecko w słowach: „Niech się dzieje wola Twoja!”

Ale ten konający nie miał nic z dziecka, czuł, że jest mężczyzną. Nie drżał jak grzesznik, gdyż wiedział, że był na- prawdę wierzącym. Trzymał się z całą surowością przepisów religii. Wiedział, że miliony muszą kroczyć szeroką drogą ku potępieniu. Mógłby niszczyć ich ciała ogniem i mieczem, aby były tak samo zniszczone jak ich dusze. Jego droga wiodła

teraz do nieba, gdzie łaska otwierała mu furtkę —
obiecana łaska.

Dusza poszła więc z aniołem śmierci, ale raz
jeszcze spojrzała na łożo, gdzie spowity w białe
prześcieradło leżał obraz z prochu, obce odbicie jego
Ja. A potem polecieli.

Lecieli i szli. Znaleźli się jakby w olbrzymiej sali, a
jednocześnie niby w lesie. Przyroda była ostrzyżona,
uporządkowana, powiększona i uszeregowana w
zaplanowany sposób. Panowała tu sztuka jak w
staroświeckich francuskich ogrodach — była to
maskarada.

— To jest życie ludzkie — powiedział Anioł
Śmierci.

Wszystkie postacie były mniej lub więcej
zamaskowane. Nie wszyscy przybrani w aksamit i
złoto byli najpotężniejsi; nie wszyscy, którzy nosili
szaty ubóstwa, byli najniżsi i najmniej ważni. Była to
przedziwna maskarada, a najdziwniejsze było, że
każdy ukrywał coś w fałdach sukni. Ale jeden
drugiemu zaglądał w fałdy i wtedy widać było
wyłaniające się spomiędzy nich zwierzęce łby. Jeden
miał głowę wykrzywionej małpy, inny obrzydliwego
kozła, śliskiego węża lub śniętej ryby.

Były to zwierzęta, które my wszyscy nosimy w
sobie. Zwierzęta zrosnięte z nami; skakały i chciały
się wydostać. Każdy przytrzymał mocno zwierzę
pod ubraniem, ale byli tacy, co darli suknie na innych
i krzyczeli:

— Patrzcie, patrzcie, tak wygląda on, tak wygląda
ona! — i jeden obnażał nędzę drugiego.

— A jakie zwierzę było we mnie? — spytała
wędrująca dusza. Anioł Śmierci wskazał mu dumną
postać, która miała naokoło głowy różnobarwną
aureolę połyskującą jaskrawymi kolorami, ale w
sercu tego człowieka ukryte były nogi zwierzęcia,
nogi ptaka. Aureola nad jego głową była barwnym
ogonem pawia.

A kiedy powędrowali dalej, wielkie ptaki krzyczały
szkaradnie z gałęzi drzew, krzyczały wyraźnymi

ludzkimi głosami:

— Czy pamiętasz mnie, ty wędrowniku śmierci? —
były to wszystkie złe myśli i pożądania jego życia,
które do niego wołały: — Czy pamiętasz mnie?

I przez chwilę dreszcz przeniknął duszę, bo dusza
znała te głosy i złe myśli i pożądania, które wystąpiły
teraz jako świadkowie.

— W naszym ciele, w naszych złych skłonnościach
nie ma nic dobrego — powiedział zmarły — ale moje
myśli nie prze- mieniły się w czyny, świat nie oglądał
złych planów — I pośpieszył jeszcze szybciej, aby
oddalić się od wstrętnych okrzyków. Ale wielkie,
czarne ptaki otoczyły go i krzyczały tak, jak gdyby
cały świat miał się o tym dowiedzieć. A on pobiegł
jak łania i przy każdym kroku uderzał się nogą o
ostre kamienie, raniły mu one stopy i bolało go to
bardzo.

— Skąd się wzięły te ostre kamienie? Leżą tu jak
zwiędłe liście na ziemi!

— To są te wszystkie nierozważne słowa, które
rzucasz i które raniły serca o wiele bardziej, niż te
kamienie ranią twoje nogi!

— Nie myślałam o tym — powiedziała dusza.

— Nie sądźcie, abyście nie byli sądzeni —
rozbrzmiało w powietrzu.

— Wszyscyśmy grzeszyli — powiedziała dusza i
podniosła się znowu.

— Trzymałam się zasad Ewangelii i prawa,
robiłam, co mogłam. Nie jestem taka, jak inni!

I oto stali przed bramą niebieską i Anioł
Odźwierny zapytał:

— Kim jesteś? Powiedz mi, jakiej jesteś wiary i
jakich do- konałeś czynów?

— Wypełniałam surowo wszystkie przykazania.
Byłam pokorna przed oczami świata. Nienawidziłam
zła i złych, prześladowałam wszystkich, którzy
kroczyli szeroką drogą ku wiecznemu potępieniu. I
jeszcze teraz, jeżeli zaszłaby potrzeba, pragnę
walczyć ogniem i mieczem!

— Jesteś więc jednym z wyznawców Mahometa?

— spytał anioł.

— Ja? Nie, nigdy!

— „Kto wojuje mieczem, ten od miecza ginie”,
powiedział Syn Boży. Nie wyznajesz jego wiary.
Może jesteś synem Izraela, który mówi za
Mojżeszem:

„Oka za oko, ząb za ząb”? Synem Izraela, którego
groźny Bóg jest jedynym Bogiem tego narodu.

— Jestem chrześcijaninem!

— Nie poznaję tego po twojej wierze i po twoich
czynach. Nauka Chrystusa jest pojednaniem, miłością
i łaską!

— Łaską! — rozbrzmiało po nieskończeniu wielkiej
przestrzeni i otworzyła się brama niebios, i dusza
poszybowała ku szczęśliwości. Ale światło, które
promieniowało stamtąd, było tak oślepiające i
przenikliwe, że dusza cofnęła się, jak przed
wyciągniętym mieczem. Rozbrzmiały tony tak
łagodne, tak chwytające za serce, że żaden ziemski
język nie może tego wyrazić. Dusza zadrżała i
pochyliła się nisko, coraz niżej, ale wówczas
niebiańska jasność wtargnęła w nią i poczuła to,
czego nigdy przedtem nie czuła — ciężar swej dumy,
swej zatwardziałości i grzechu.

— To, co robiłam dobrego w życiu, robiłam
dlatego, że inaczej nie mogłam, ale zło było we mnie!

Dusza czuła się oślepiona czystym, niebiańskim
światłem. Upadała bezsilna. Wydawało jej się, że
zwinęła się w kłębek, niedojrzała dla niebieskich
bogactw, nie śmiała zwrócić swych myśli do
sprawiedliwego Boga jękając:

— Łaski!

I oto zjawiała się łaska, nieoczekiwana łaska.

Bóg niebios był w całej nieskończeniu wielkiej
przestrzeni, miłość Boga przeniknęła ją w
niewyczerpanej pełni.

— Duszo ludzka, bądź święta, cudna, pełna miłości
i wieczna! — brzmiały i śpiewały głosy niewidzialne
dookoła.

My wszyscy będziemy w ostatnim dniu naszego

ziemskiego życia drżeli tak, jak ta dusza przed blaskiem i cudownością Nieba. Będziemy głęboko upokorzeni, pokornie zginali się a mimo to będzie nas unosiła jego miłość, jego łaska będzie nas wyprostowywała. Wzniesieni na nowe tory, oczyszczeni, szlachetniejsi, lepsi, będziemy się zbliżali coraz bardziej do cudowności światła i pokrzepieni przez nie, wzniesiemy się do wiecznej jasności.